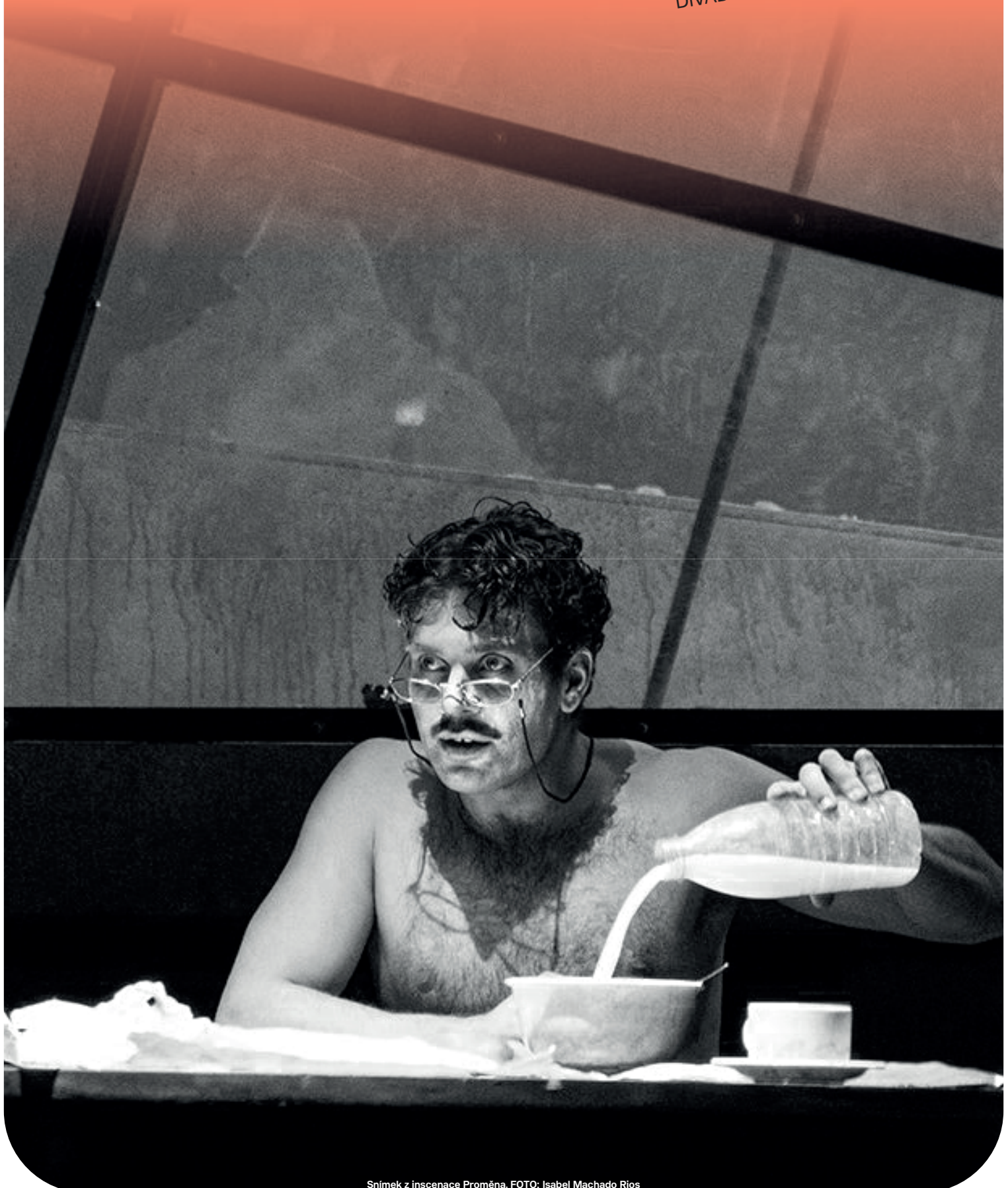

TÉMA RITUÁL

ROZHOVOR S JAKUBEM VAŠIČKEM

PROMĚNA ZE STÁTNIHO
DIVADLA KASSEL

VÍTEJTE NA FESTIVALU

JIŘÍ ŽÁČEK
* 1945

SKVĚLÝ DEN

Když prsty slunce dohmátnou
až na protější zeď,
když mě dnes nemocniční rusalky
odpojí z kapaček,
když se mi podaří vstát z postele
a dobelhat se na záchod
a tam si zapálit
svou první cigaretu
po svém znovuzrození,

čeká mě skvělý den.

Hadrián

Šéfredaktorka: Lenka Dombrovská
Korektury: Dominik Melichar
Redakce: Veronika Boušová, Dominik Melichar,
Jan Motal, Veronika Švecová
Kontakt: lena.ds@seznam.cz

Grafický design: Přemysl Zajíček
Sazba: Čarokrásno kolektiv – Kristýna Marková,
Nikola Iljučková, Barbora Tomová

Dětská stránka: Čarokrásno kolektiv,
Lenka Dombrovská

Produkce: Barbora Kalinová
Tisk: Martin Sedláček

Pořadatelé festivalu
Klicperovo divadlo o.p.s.
Divadlo DRAK a Mezinárodní institut figurálního
divadla o.p.s.
kontrapunkt, z. ú.

Generální partneri
Statutární město Hradec Králové
Calendarium Regina

Hlavní partneri
Ministerstvo kultury České republiky
Královéhradecký kraj
Státní fond kultury ČR

Vážení diváci, milí čtenáři Hadriána, mám obrovskou radost, že se již po dvacáté osmé uskuteční v Hradci Králové velký svátek divadla. Mezinárodní divadelní festival REGIONY se koná každoročně na konci června, pro nás všechny z Klicperova divadla je to vyvrcholením celé divadelní sezony a pro mě osobně i velmi důležitým a radostným okamžikem. Je to doba, kdy celé naše město ožívá divadlem a pulzuje uměleckou energií.

Festival REGIONY je nejen příležitostí k setkání s různými divadelními projekty a představeními, ale také je to jedinečná příležitost pro naše diváky zažít divadelní produkce, které jinde v České republice nevidí. Osobně se nejvíc těším na představení zahraničních souborů, ať už se jedná o úvodní *Proměnu* německého Staatstheater Kassel nebo *Hamleta* chorvatského divadla Kazalište Marina Držića. Myslím si, že je důležité přivést do našeho města hradeckým divákům unikátní divadelní zážitky, které by jinak neměli možnost vidět.

V letošním ročníku se zaměříme na téma RITUÁL, který je nedílnou součástí divadla od jeho počátků. A právě festival REGIONY je svým způsobem rituálem samotným. Jsme rádi, že jsme se rozhodli tento prvek zdůraznit a najít v něm inspiraci, radost a poznání.

Věřím, že si vyberete z bohatého programu to, co vás osloví nejvíce. Přeju si, aby festival REGIONY opět vytvořil prostor pro setkávání lidí, kteří sdílejí vášeň pro umění a kulturu, a doufám, že se Hradec Králové opět stane místem, kde budou divadlo a rituály žít po celý festivalový týden.

Těším se na společné prožití letošního festivalu a na oslavu svátku divadla!

Eva Mikulková, ředitelka Klicperova divadla

TIP NA DNEŠNÍ DEN

PROMĚNA ZE STAATSTHEATER KASSEL

Franz Kafka se prý při hlasitém předčítání své záhadné povídky přátelům otfáral záchvaty smíchu. Většina z jeho čtenářů ovšem metamorfózu obchodníka Řehoře Samsy považuje za depresivní a hororovou. Řehoř proměněn v odporný, ošuntělý, lezoucí hmyz s tykadly osamocené chřadne – a to nejen fyzicky, ale i duševně – ve svém pokoji. Rodina nedokáže pochopit jeho záhadnou proměnu a jejich postoj se mění z nevlídnosti ve zlobu. A to i přesto, že po otcově bankrotu drží právě Řehoř všechny nad vodou svým platem... Lidskostrskost rozhodně v tomto příběhu nenajdete.

Tvorba belgického režiséra, scenáristy a herce Stefa Lerneuse je prý ovlivněna gotickou literaturou a žánrem hororu, je fascinován světem za světem a černým humorem Kafky. A v inscenaci se především ptá: „Není každý člověk monstrem a obětí zároveň?“

Zdá se tedy, že jde o spojení dvou demomonických tvůrců, kteří nám na zahajovací večer festivalu připravili děsivou a tísnivou podívanou. Dobrou a klidnou noc!

Lenka Dombrovská, šéfredaktorka Hadriána

ANKETA RITUÁL

Festivalový rituál návštěvníka Patrika:

„Jako první si vybavím to, jak v Žižkáčích po čuchu hledám stánek s praženými oříšky a kupuju si dvacet deka mandlí v karamelu, pak si sednu na trávu, listuju katalogem a plánuju si den. No a pak vždycky nadávám, že se mi slepoujou stránky... Ještě aby ne, když to hned první den zamatím rukama od cukru!“

Festivalový rituál Lenky Dombrovské, šéfredaktorky Hadriána:

„Těch malých je dost – ranní kafe, nejlépe z Café Na Kole, očumování knih v Antikvariátu Na Rynku, noční koncerty s drinkem, nejčastěji v šapitě před Drakem, pokud tedy tyhle příjemné rituálky nenahrazuje pocení se u notebooku. Největším a nejdůležitějším festivalovým rituálem je ale samozřejmě DIVADLO.“

KDYBYCH SE NEOCITNUL V DIVADLE, TAK BŮHVÍ KDE A JAK BYCH SKONČIL

Jednou z kulturních institucí, které Festival REGIONY spolupořádají, je Divadlo Drak. Ten zítra představí inscenace *To je a ndělení!* a *Huckleberry Finn*, které vznikly v uplynulé sezoně. Nejen o nich je řeč v rozhovoru s uměleckým šéfem Draku Jakubem Vašíčkem.

Inscenace *Huckleberry Finn* je závěrečným dílem trilogie o svobodě, založené na adaptacích americké literatury. Navazuje na inscenace *Bílý tesák* a *Cesta*. V čem je pro tebe téma svobody stále aktuální?

Téma svobody, ať už společenské nebo té osobní, mě zajímá odjakživa asi proto, že je v souladu s mým vnitřním nastavením a smýšlením. Vždy jsem měl problém s hierarchií, s autoritami, se systémovostí, a kdybych se neocitnul v divadle, tak bůhví kde a jak bych skončil. Od počátku mé divadelní dráhy mě bavilo relativizovat pravdy, jevy, autority a zejména instituce, jejichž význam pro společnost je obecně považován za nesporný. Z mého pohledu jde zejména o svobodu ducha, který dokáže kriticky zkoumat či si tropit bohapustou srandu z věcí takzvaně nedotknutelných. Jsem proto šťastný, že žijeme ve společnosti, která to umožňuje a navíc financuje.

Podle čeho jste zvolili zrovna tyto tři tituly?

Naše americká trilogie se zrodila vlastně náhodou. Zpočátku jsme s Tomášem hledali silného hrdinu inscenace pro druhý stupeň a napadl nás *Bílý Tesák*. Téma svobody se před námi objevilo až při přípravách a zarezonovalo s námi tak silně, že jsme změnili závěr a *Bílý Tesák* se nestal hrdým otcem rodiny jako v *Londonovi*, ale odešel stopovat napříč Amerikou. To nám vniklo nápad, že bychom mohli vytvořit pokračování, které by začínalo tam, kde *Tesák* skončil, a tak vznikla *Cesta*. Potom už jsme na trilogii tak trochu začali myslet a hledat správnou předlohu. Shodou okolností jsem zrovna v té době četl svému synovi *Huckleberryho Finna* a zaujalo mě, že to ani zdaleka není méně slavné pokračování *Toma Sawyera*, ale svébytná kniha zkoumající velmi zajímavá témata způsobem dosti zábavným, ale také notně ostrým.

Četl jsi v mládí dobrodružnou literaturu?

Miloval jsem zejména májovky, foglarovky a verneovky. Ale i spoustu dalších. Některé už se mi podařilo i realizovat v různých divadlech. Kromě již zmíněných například *Toma Sawyera* v Českých Budějovicích nebo *Záhadu hlavolamu* v Minoru.

A jaké je to ji číst znovu jako dospělý?

Především radost, že si ty knížky můžu znovu přečíst a necítit se při tom zastydle a trapně. Vždycky se na to seriózně nachys-

tám, s papírem a tužkou, že si budu dělat poznámky a že to je vlastně práce. Na nic z toho si potom nejbližších několik hodin ani nevzpomenu a zcela propadnu tomu kterému příběhu, takže já čtu rozhodně stále dětskýma očima. U *Záhady hlavolamu* jsem dokonce přečetl i poslední díl, u něhož bylo jasné, že se v inscenaci určitě neobjeví.

Jsou ti hrdinové tvých inscenací něčím blízcí?

Myslím, že americká trilogie je mi asi vůbec nejbližší a v hrdinech se nejvíce projektují.

Čím mohou být relevantní pro současné mladé diváky?

Diváci s nimi mohou sdílet jejich/svoje pochybnosti a strachy, protože problémy, průšvihy a stavy, které řeší, jsou snad i jejich starostmi.

Dlouhodobě se s dramaturgem a ředitelem Divadla Drak Tomášem Jarkovským zaměřujete na inscenace pro náctileté. Jak takový fokus vypadá?

Jedním slovem by to byla Iniciace. Naši diváci jsou v onom zvláštním přechodovém období mezi dětstvím a dospělostí, a tak první, na co se soustředíme při hledání předlohy, je to, zda se v ní vyskytují iniciační momenty či místa, která se dají takto vyložit. Doufám, že práce s touto cílovou skupinou se nám snad daří i proto, že si nemyslíme, že podstatou divadla pro děti a pro mladé má být poučení, vzdělávání či kultivace. Naším cílem není, aby se z našich inscenací diváci něco zajímavého dozvěděli, ale aby něco prožili.

To je andělení! je už druhá inscenace hostující režisérky Veroniky Poldauf Riedlbauchové. Co tě na její tvorbě přitahuje?

Veroničinu tvorbu obdivuji již léta. Pro Drak je nejpodstatnější okolnost, že jak proces práce s Veronikou, tak výsledky jsou odlišné od toho, co herci a diváci zažívají se mnou. A stejně tak je důležité, že se nebojí a zároveň umí dělat divadlo pro nejmenší diváky, což je zkrátka k nezaplacení. Za třetí bych rád zmínil, že forma poetické grotesky je velmi vlastní některým našim hercům – zmínil bych zejména Ludka Smadiše a Petru Cicákovou, kteří excelují v obou dosavadních Veroničiných inscenacích. Jejich klaunsko-pohybovou virtuozitu dokáže

Veronika vyždímat na maximum a možná i o kousek víc.

V divadle Drak působíš na pozici kmenového režiséra a uměleckého šéfa již od roku 2014. Kam se za dobu tvého působení divadlo posunulo a jak bys chtěl jeho tvář profilovat dále?

Vždy jsem inklinoval hlavně k divadlu tématu a myslím si, že za těch devět let jsme vytvořili soubor lidí, včetně našich skvělých techniků, který se nebojí experimentovat a sdělovat poměrně složitá témata s velmi osobním ručením. Toho si asi nejvíce cením. Zároveň si vážím toho, že naše divadlo je schopné na vysoké herecké i technické úrovni obsáhnout velmi široké žánrové rozpětí – od loutkového divadla přes specifickou činohru až ke grotesce a divadlu pohybovému. S Tomášem jsme rozšířili záběr o live cinema nebo scénický koncert a řekl bych, že ve všech těchto odvětvích Drak obstál. Příští sezonu budeme premiérovat batolecí inscenaci v režii Jirky Ondry a inscenaci založenou na zvuku a sounddesignu, takže doufáme nezakrníme a budeme i nadále hledat a občas snad i nacházet.

Jak funguje v Draku spolupráce s ostatními loutkovými divadly v České republice i v zahraničí?

Poslední dvě sezony to vypadá, že jsme zcela propadli koprodukčním projektům, ale je to spíše náhoda. Minulou sezonu jsme zakončili inscenací *Antigona* v koprodukci s Městskými divadly pražskými a tu letošní jsme zahájili spoluprací s Bratislavským bábkovým divadlem inscenací, jejíž název si nejsem schopen zapamatovat, ale zhruba je to *Kašpárek a zbojník*. Takže spolupracujeme na všech úrovních a obohacujeme na všech frontách. Zároveň udržujeme styky a výměnné pobyty se spřátelenými loutkovými divadly – zejména s Naivním divadlem Liberec a plzeňskou Alfou.

A jaká je tvá nejsilnější nebo nejoblíbenější festivalová vzpomínka?

Rozhodně *Den pro Športníky*, který v Draku uspořádala kdysi Dominika Špalková, během něž jsme s naším nezávislým divadlem odehráli všechny tři naše inscenace a zakončili ho koncertem kapely Jahodové děti, která na festivalu vystoupí i letos.

Ptala se Veronika Švecová

RITUÁL = OBŘAD, SLAVNOST, TÉMA LETOSNÍHO FESTIVALU

Pojem vystihující velkou touhu snad všech lidí od divadla. Vrátit modernímu člověku opravdovost uměním a proměnit naše duše i srdce! Čtème-li názory divadelníků, kteří se ve dvacátém století vraceli k lidovým slavnostem, opakuje se ideál překonání osobních hranic, splynutí, sjednocení ve vyšším celku. Není divu. Moderní člověk pociťuje železnou klec rozumu, do níž jsme zamčeni v našich zaměstnáních, na úřadech, ve školách.

Avantgardní básník a objevitel *divadla krutosti* (neplést se stejnojmennou sbírkou povídek Terryho Pratchetta!) Antonin Artaud (1896–1948) obdivoval na domorodých rituálech neosobnost, proudění energie a emocí, které unikají kontrole moderního člověka. Když věda a technika sesadily náboženství z jeho trůnu, vyskočilo na něj umění. Klasik sociologie Max Weber (1864–1920) si povšiml, že s moderním rozvojem intelektualismu se umění odpojilo od náboženství, získalo samostatnost a posléze je nahradilo. „Umění přebírá funkci spásy tohoto světa, ať už si to vykládáme jakkoli.“

Poskytuje záchranu před rutinou každodenního života a zejména před rostoucím tlakem teoretického a praktického racionalismu,“ praví Weber.

Avšak pozor! Rozum člověka sice spoutává svou neúprosnou logikou, ale jedinec rozpuštěný v emocích, touhách a kolektivním prožitku se stává temnou černou dírou, v níž nakonec sám mizí. Ideál divadelního rituálu se podařilo ve dvacátém století s největším účinkem naplnit velkým inscenátorům masových akcí – nacistům a bolševikům. Filozofové Theodor Adorno a Max Horkheimer v knize *Dialektika osvícenství* vysvětlují, že fašismus není jen drobným šokbrntnutím na cestě pokroku, ale nutný důsledek věku rozumu. Stáváme se snadno manipulovatelní přes naše zglajchšaltované touhy. Nabídne-li nám někdo východisko z rutiny, nabídne-li nám domněle hluboký prožitek spojení s druhými, vystoupení z našich rozumných, standardizovaných rolí, podvolíme se, aniž bychom si všimli, že jsme tím sami sebe definitivně ztratili.

Obranou může být nepodlehnutí vábení těch, kteří nám chtějí do života přinést nečekané. Obrátme se spíše k tomu, co již máme, a zkoumejme naše životy. Rituály, tedy vytržení ze všednosti, totiž netřeba hledat. Stále tu s námi jsou, a to rituály společenské a výjimečné: maturita, svatba či finále ligy mistrů, a osobní a každodenní: ranní káva, obejmutí dětí před odchodem do školy či třeba překračování spár v dláždění. A nakonec i to nejkonvenčnější a nejobanálnější divadlo nabízí rituální funkce: hezky se oblékneme, setkáme se s přáteli, po představení zatleskáme, dáme si šunkový chlebiček a teplé víno.

Rituály jsou všude kolem nás a stačí se začít více dívat kolem sebe, abychom přehodnotili iluzi avantgardistů, že žijeme ve světě bez přesahu. Netřeba za ním chodit k novodobým mágům. Hledejme ho ve svých životech a přemýšlejme o svých touhách a možnostech jejich naplnění. Velkolepý festivalový rituál k tomu přímo vybízí.

Jan Motal

HAVĚŤ OF DARKNESS

Kdo je tady hmyz? Odpověď hledá inscenace *Proměna v nastudování činohry Státního divadla Kassel a tvůrců z belgického divadla Abattoir Fermé. Uvedena bude dnes v 19.00 v Klicperově divadle.*

„Myslím, že nejdůležitější na tom příběhu je, že se Řehoř nemění. Ano, mění se fyzicky, ale přitom stále zůstává Řehořem. Pokud tedy mluvíme o proměně, jde mnohem více o jeho okolí a vzhled. Když se kolem jedince mění svět a veškeré vnější okolnosti, jak ho to změní? Stane se broukem, nebo zůstane člověkem?“ přibližuje režisér Stef Lernous v rozhovoru s dramaturgyní Katje Prusass myšlenkový proces, ze kterého vychází jeho volná jevištní interpretace povídky Franze Kafky. Do hlavní role obsadil mladou talentovanou herečku Rahel Weiss. „Brouci nebo hmyz – ta zvláštní malá stvoření – mi vždy připadali zajímaví z několika důvodů. V první řadě žijí pod kameny, kde je tma a vlhko a kde jsou na hony vzdáleni naší realitě. Jako bychom je neměli vidět. Ale líbí se mi i ten hmyzí mikrokosmos. V jistém smyslu, když se na ten příběh podívám, vidím jen hmyz. Nejen v Řehořovi, ale i v jeho rodině. Všichni jsou tak nějak brouky v biotopu, v centru s Řehořem v jeho vlastním „minibiotopu“. A svět nemusí nutně vědět, co všechno vidíme. Ta myšlenka se mi líbí.“

Režisér, autor a herec Stef Lernous pochází z Belgie a je zakladatelem a uměleckým šéfem divadelního souboru Abattoir Fermé (1999). Styl, který zde formoval, bývá

označován za provokativní, performativní, znepokojující, výsostně vizuální, prodchnutý smyslem pro černý humor i horor. V Německu působí Lernous od roku 2016. Spolupracoval s Berliner Ensemble a Theater Freiburg a nyní nastudoval ve Staatstheater Kassel už druhou inscenaci – Dürrenmattovy *Fyziky*.

Státní scéna ve třetím největším hessenském městě provozuje operu a hudební divadlo, činohru, balet a divadlo pro děti a mládež. Od sezony 2021/2022 nastoupilo nové umělecké vedení v čele s intendantem Florianem Lutzem, svěží vizí a progresivními plány. Cílem činohry je (mimo jiné) kontinuálně představovat díla výrazných osobností s charakteristickým uměleckým rukopisem, přinášet nová překvapivá pojetí klasiky i nové narativní formy, výtvarnou estetiku a interdisciplinární projekty. Lernousova *Proměna* tyto předpoklady naplňuje. „Impozantně detailní scénérie je vizuálně-akustickým mistrovským dílem, které vás vtáhne, jakmile se otevře opona. (...) Sám mezi havěti: úžasný režijní nápad. Zejména ve ztišených, subtilních momentech nutí člověka nejen přemýšlet, ale dokáže navodit i úzkost, bolestné pocity, izolovanost,“ napsala recenzentka Bettina Fraschke (Hessische Niedersächsische Allgemeine).

DLOUHÁ CHVÍLE JE VÍTANÝ SPOLEČNÍK

Po úspěšné hudební hříčce *Jukebox* přivezlo letos na festival REGIONY Naivní divadlo Liberec další inscenaci založenou na hudbě. Autorem písňových textů na téma čas je spisovatel, překladatel a muzikant Radek Malý, který v rozhovoru prozradil více o projektu *Ted!* Můžete ho vidět dnes v 9.00 a 16.00 na hlavní scéně divadla Drak.

Co bylo na počátku inscenace *Ted!*?

Myslím, že na počátku byla touha režisérky Míši Homolové a dramaturga Vítky Peřiny se mnou něco podniknout, neboť jsme si při minulé spolupráci na inscenaci *Čechy leží u moře* náramně porozuměli. Téma a forma vyplynuly z jejich četby mých básní pro děti.

Jako autor textů písní jste se podílel i na jiných divadelních inscenacích pro děti a mládež, například *Kde bydlí strach* nebo *Malý strom* v Divadle Lam-pion. Nakolik se liší proces tvorby, když písně doplňují prozaický scénář, od pří-padu, kdy tvoří celou páteř inscenace?

Písně pro divadlo mě obecně hrozně baví právě tím trefováním se do scénáře a vnášením nových poloh v doprovodné roli. V tomto ohledu je *Ted!* pro mě velkou novinkou, která mi došla až na premiéře. Skutečně poprvé inscenace stojí na verších, které jsem z větší části psal už přímo pro ni.

Jak se liší vnímání času dětí a dospělých? Kdy se to v nás zlomí? A může se dospělý opět ponořit do dětského vnímání, nebo jakmile překoná tuto hranici, už není cesty zpět?

I jako dospělí občas zažíváme báječné dětské bezčasí a říkáme mu učené flow.

Je to stav, který zažijete i u dobrého divadla, a to může tvořit právě takovou bránu. U mě se vnímání času zlomilo asi až s prvním zaměstnáním – ta nemožnost úniku a nutnost odpočítávání minut.

Co děláte, když si chcete zkrátit dlouhou chvíli? A kdy byste naopak čas nejráději zastavil?

Dlouhá chvíle je vítaný společník, ale dostavuje se málo. Většinou pořád něco dělám, a když ne, říkám tomu vědomé nicnedělání v rámci psychohygieny. Doporučuji! Čas bych zastavit nechtěl, bylo by to proti přírodě.

Hudbu k inscenaci tvořilo hned osm hudebních skladatelů. Je možné tolik stylů poskládat v jednotný celek?

Soudím, že ano a že zde se to povedlo.

Máte svého osobního favorita?

Hudebně všechny, textově ta část jedné písně, kterou (po šlitrovském způsobu) dovymyslel dramaturg s účinkujícími. Každý tam našel to svoje.

A provokace na závěr: není koncertní forma tak trochu podvod na diváka?

Podvod by to byl, kdybychom to nějak tajili a diváka klamali, což neděláme. Herecká akce se rovněž koná, dokonce jsme do inscenace vložili velmi dramatický oblouk. Takže... jak zněla otázka?

ptala se Veronika Švecová

FESTIVALOVÉ TIPY

Rád bych pozval do Draku na zahraniční program, který je podle mě letos naprosto mimořádný. Na své si přijdou všichni diváci, od těch nejmenších po dospělé. Začínáme v pátek inscenací *Rutka* z polské Łodže. Ta je určena divákům od 10 let a jakkoli vypráví příběh z neveselé minulosti, činí tak způsobem mimořádně svěžím a atraktivním.

V neděli dopoledne mohou rodiče se svými malými dětmi vyrazit na inscenaci *Jsí tady* dánského divadla Madam Bach, které je vezme na jednu kouzelnou cestu. V úterý odpoledne se v našem Studiu představí loutkové divadlo ze slovinské Lublaně s inscenací *Tunel*. Ta vypráví o tmě a o tom, že se jí není třeba bát. Vznikla v koprodukcí s loutkovým divadlem z litevské Klaipėdy a v Litvě byla oceněna jako nejlepší inscenace pro děti a mládež v uplynulém roce. Zatímco *Jsí tady* a *Tunel* jsou inscenace určené malým dětem od

3, respektive 5 let, ve středu a ve čtvrtek se drakovský mezinárodní program obrátí k mládeži a dospělým. Ve středu na Hlavní scéně budou moci zhlédnout inscenaci *M.A.R* španělské loutkářky Andrey Díaz Reboredo. Ta bude prostřednictvím rozličných půvabných objektů vyprávět o historii místa, které je jejím domovem. Do češtiny bude přitom její španělské vyprávění překládat česká loutkářka Dora Bouzková.

Vrchol zahraničního programu v Draku pak přijde ve čtvrtek, kdy uvedeme hned dvě mimořádné inscenace. Ve Studiu zahraje norské divadlo Transiteatret Bergen představení multimediální inscenace *Stav ohrožení (15:20 – 16:20) – Hodina, která formovala Norsko*. Tato unikátní časosběrná inscenace rekonstruuje pomocí zvuku, animace a živého snímání kamerou vteřinu po vteřině hodinu, která od sebe dělila dva teroristické činy Anderse Breivika a kterou

si v Norsku každý přesně pamatuje tak, jako například u nás každý z pamětníků ví, co dělal 21. srpna 1968. Nebo jako si nejspíš každý pamatuje, co dělal během události 11. září 2001 a jak se o nich vůbec dozvěděl. Naprosto jedinečný a neopakovatelný zážitek pak nabízí *Transfigurace* francouzského divadelníka a výtvarníka Oliviera de Sagazana, kterou uvedeme na Hlavní scéně. Během padesáti minut můžete sledovat strhující podívanou, kdy Sagazan jako sochař sebe sama s pomocí keramické hlíny modeluje, hledá svou pravou podobu a postupně se proměňuje v živoucí umělecké dílo. V pátek pak letošní mezinárodní program v Draku uzavře novocirkusová inscenace *Linie*, kterou jsme objevili na loňském ročníku avignonského festivalu. Ta je přístupná úplně každému, kdo se rád nechá okouzlit kombinací hravosti a artistického umění, dětmi od 3 let počínaje.

Tomáš Jarkovský, ředitel Divadla Drak

ZRZAVÁ ŽIDOVKA V ŘÍŠI DIVŮ

K ROMÁNU JOANNY FABICKÉ RUTKA

Rutka se podívá na Zosii a najednou si z celého srdce přeje, aby se i ona naučila tak hnát na malém, ošoupaném kole. Pak by mohla za sebou nechat fádní ulici Rybnou, Bałuty, Łódź, a dokonce celý svět. A kdo ví? Kdyby šlapaly dostatečně rychle, možná by dohonily i vlaky.

Ted' křičí Rutka a vši silou tlačí kolo, které se s vrzajícími a drtícími železnými paprsky valí po zeleném kopci. Zosia vytřeští oči hrůzou a už je nezavře, protože ten pohled je úchvatný, tančící stromy jí sviští kolem uší tak rychle, že to uvidí jen zelený vítr. Zasypaná lístím spěchá si zlomit vaz. Už neví. Má nohy, nebo ruce na pedálech, sedí, nebo stojí, létá, létá, létá.

Těžká kola se zvednou ze země a letí. Zosia už mívá koruny stromů. Za chvíli její nos naráží na mraky. Rutka natahuje ruce a vlajčí jako červená vlajka se drží zadního kola.

Staré kolo, které si teď myslí, že je to závodní kůň, skřípe a rachotí, když se řítí bouřkami a proplétá se líjákem. Divky už vypadají jako mokré slepice. Silná vichřice je málem odfoukne. Nakonec opíše nad zemí velký kruh a vrátí se.

Těsně nad dvěma cihlovými věžemi kostela náhle padají peříčka do bílého oblaku prachu. Vlétnou jim do úst jako cukrová vata přilepená na jazyk, ale není to vůbec sladké.

Takhle chutnají andělé? díví se Zosia jako kuře.

Zosia je desetiletá holka, která se oproti svým vrstevníkům nemůže dočkat, až skončí prázdniny a ona bude moct znovu nastoupit do školy. Konečně se nebude cítit tak nesmírně sama. Bydlí v łodzské čtvrti Bałuty, kde za druhé světové války bývalo druhé největší polské ghetto. Je léto, všechny děti jsou pryč a její matka musí na čas odejít do práce, aby rodinu uživila. Naštěstí ale dostane hlídání v podobě svérázné tety Rozy, která Zosii rychle porozumí a dokáže jí konečně rozesmát. Je to ona, kdo Zosii prozradí, že když někdo nevidí červenou trávu, neznamená to, že neexistuje.

A pak potká Rutku, energickou rusovlasou dívku a sopku nejbáznivějších nápadů, která jako v Alence v říši divů otevře Zosii jiný svět, svět za druhé světové války, který je však vyprávěn jako surrealistická pohádka, kde na pozadí tušených historických krutostí vyrůstá nadčasový a vzrušující příběh přátelství dvou dívek. Holocaust tu zastupuje představa, že lidé mizí, protože míří na Diamantovou horu. Útěky z vlaků jsou tu ztvárněny v podobě motýlů vylétávajících z oken pryč, aby je němečtí vojáci chytali a jedli. Postava zrzavé dívky, která údajně žije ve stejné čtvrti v léta vybydleném domě, může připomenout i hrdinku slavné básně polského klasika Władysława Broniewského *Ballady i romanse*, třináctiletou židovku Ryfku, která nahá běhá po sutinách rozbombardovaného města, zatímco kolem projíždějí tlustí Němci. Ta ovšem také vychází z novodobých legend o zrzavých židovkách, které se po konci války potulovaly po bývalých ghettech. Fabické Rutka spadá do této tradice spíše intuitivně, přesto organicky a zdůrazňuje živost stále ještě nedávných historických událostí.

Rutka je patrně neznámější knihou polské spisovatelky a fejetonistky Joanny Fabické, která se stejně jako její hlavní hrdinka narodila v Łódži. Publikovala ji poprvé v roce 2016 a hned se stala polskou knihou roku, dostala se i mezi tzv. Zlatou dvacítku knih k 20. výročí kampaně *Celé Polsko čte dětem*, a v roce 2017 dokonce i do prestižního seznamu nejlepších knih světa *The White Ravens*. Ve stejném roce se jako vůbec první dětská kniha v historii dostala do finále národní literární ceny Gryfia. Lze tedy jen pozvednout obočí nad tím, jak to, že dosud neexistuje český překlad (ten v úvodu krkolomně a s použitím stroje pořídil autor těchto řádků). Za zmínku stojí, že ve stejné době napsal František Tichý svůj *Transport za věčností* (Baobab, 2017), který rovněž nechal děti popisovat holokaust. Kniha dostala kromě nominace na Zlatou stuhu i cenu Magnesia Litera 2018. Je však o poznání méně pohádková...

Dominik Melichar

FESTIVALOVÉ TIPY

Konec divadelní sezony znamená jedině, a to že v Hradci Králové začínají REGIONY, le-tos s více než 300 bodů programu. Kdybych si měla vybrat nějakou superschopnost, tak to bude možnost absorbovat tolik divadelních zážitků na festivalu, kolik je jen možné. Letošní program, s největší zodpovědností sestavovaný, za to totiž opravdu stojí.

Pokud bych ale přeci jen měla dát pár tipů, co si rozhodně nesmíte nechat ujít, pozvala bych vás na premiéru projektu Jakuba Gottwalda *K Prameni*. Jedná se o naprostý unikát v kontextu nejen festivalovém, ale také v kontextu divadelní tvorby v Čechách. Inscenace na pomezí experimentu a performance slibuje neopakovatelný a silný zážitek, který diváka zavede do života původních obyvatel amerického kontinentu, poučí ho o jejich rituálech, konfrontuje ho s krivdami, kterých se na nich dopustily dějiny, a nastaví zrcadlo vlastního vztahu k přírodě. V Divadelním šapitó si určitě nenechte ujít miniaturní a scénograficky precizně zpracovanou inscenaci *Zlín*, která vznikla ve spolupráci studentů KALD DAMU a souboru Tygr v tísní. I život zaměstnanců Baťovy továrny provázela řada denně se opakujících rituálů. Co se ale stane, když dojde k přetržení rutinního řetězce? A do třetice mějte poslední festivalový den oči na stopkách a hledejte v ulicích herce souboru Musaši Entertainment Company s jejich nenápadným, o to podmanivějším skříňkovým divadlem, jehož příběhy *Funus* a *Na záhoně* také vychází z tématu letošního ročníku festivalu.

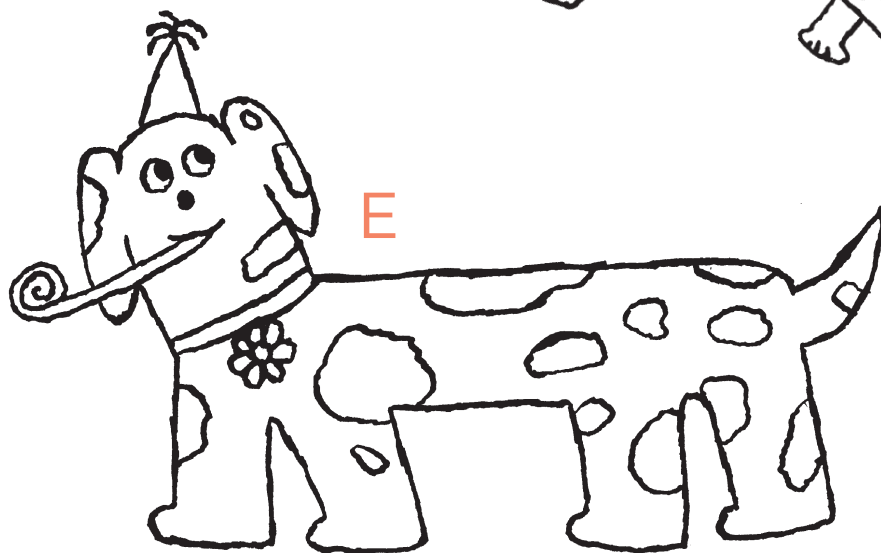
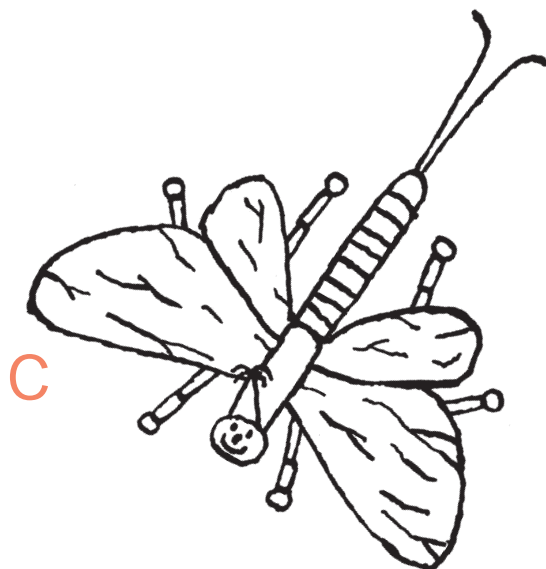
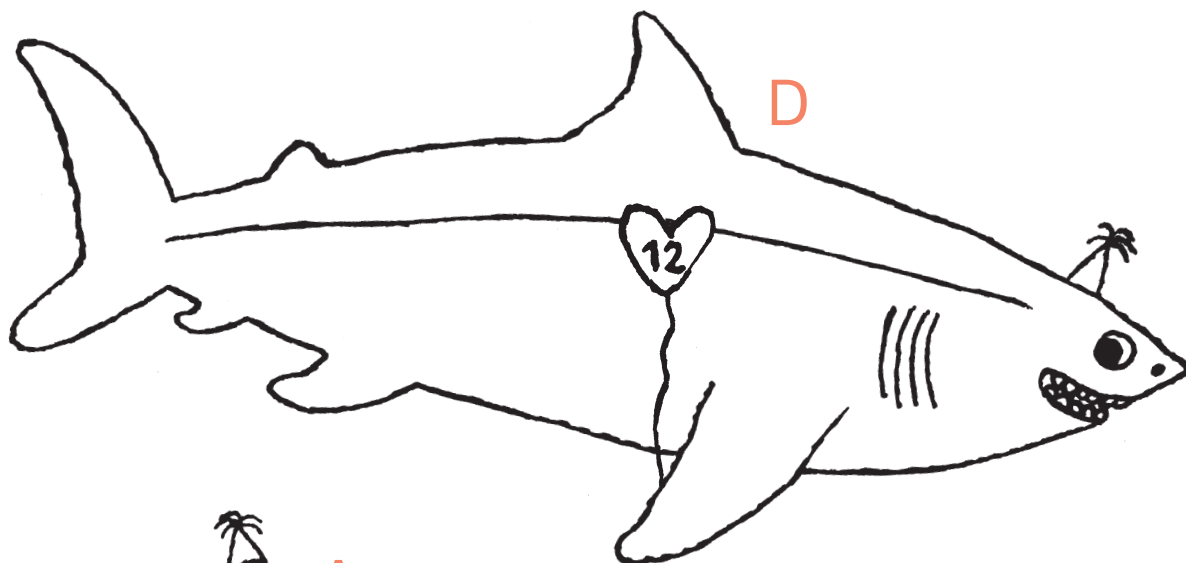
Věřím, že to své si jistě najdete, ať už to bude v červených sedačkách Klicperova divadla, pohádkovém Divadle DRAK, stinných šapitó či v ulicích.

Barbora Hodonická, ředitelka kontrapunkt, z. ú.

NAROZENINY

Hledej na obrázku symboly z tabulky a napiš, kolik jich najdeš. Poté obrázek vybarvi.

Život člověka se díky medicíně i životnímu stylu stále prodlužuje. Ženy žijí déle než muži, tedy oslaví své narozeniny vícekrát. Dnes se žena průměrně dožije 79 let a muž 75 let. Různí živočichové žijí rozdílně dlouho. Podívejte se třeba na tyto.

- A žížala: 1–4 roky
- B želva obrovská: až 160 let
- C jepice: 1–3 dny
- D žralok bílý: až 70 let
- E pes: 10–15 let

Kvíz:
Seřaď živočichy podle délky jejich života od nejkratší doby po nejdelší.

23/6/2023

PÁTEK

REGIONY

MEZINÁRODNÍ DIVADELNÍ FESTIVAL HRADEC KRÁLOVÉ

celý den	Žižkovy sady	Bonusová stanice Nextbike	Nextbike	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	doprovodný program / accompanying program	zdarma / free admission
08.00—17.00	Infocentrum Hradec Králové	Vystava - Atmosféra divadelního festivalu	Centrum uměleckých aktivit a Volné sdržení východočeských fotografů	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	doprovodný program / accompanying program	zdarma / free admission
09.00—09.45	Hlavní scéna Divadla Drak	Teď!	Natvni divadlo Liberec		5+	divadlo / theatre	120 Kč
10.00—11.17	Studio Divadla Drak	Rutka	Teatr Lalek ARLEKIN		10+	divadlo / theatre	150 Kč
14.00—19.00	Akreditační centrum	Vystava - Kotěra v Salonu republiky	Lukáš Bezvoda a kolektiv	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	doprovodný program / accompanying program	zdarma / free admission
14.00—18.00	Hudební šapitě	Swap HK	EKOLOKO	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	dlna / workshop	zdarma / free admission
14.00—15.00	Akreditační centrum	Návštěva	Terén	English friendly	3+, rodinné / family friendly	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
15.00—15.35	Divadelní šapitě	Hrnečková Karkulka	Divadlo Brambůrky		3+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
15.00—19.00	Open Air stan	Stavitský dětský koutek: kotěrovo město na hrani	Ilona Mach a Dominika Cyprová	nonverbální / nonverbal	6+, rodinné / family friendly	dlna / workshop	dobrovolné / voluntary admission
15.30—16.10	Letní scéna Klipcerova divadla	Tajemství pohádkové knížky 1	Jitka Polehňa			divadlo / theatre	zdarma / free admission
16.00—16.30	Městská hudební síň	obnažENA	Ivana Kolcunová (The Same Self)	English friendly	6+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
16.00—16.45	Hlavní scéna Divadla Drak	Teď!	Natvni divadlo Liberec		5+	divadlo / theatre	150 Kč
17.00—17.35	Gočárovo schodiště	Bez křidel bos	FysioART	English friendly	věkově neomezeno / no age limit	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
17.00—18.00	Akreditační centrum	Vernisáž výstav - kotěra v Salonu republiky	Lukáš Bezvoda a kolektiv		věkově neomezeno / no age limit	doprovodný program / accompanying program	zdarma / free admission
17.00—18.17	Studio Divadla Drak	Rutka	Teatr Lalek ARLEKIN		10+	divadlo / theatre	180 Kč
17.00—18.00	Akreditační centrum	Návštěva	Terén	English friendly	3+, rodinné / family friendly	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
18.00—19.00	Strečový stan před Divadlem Drak	Zlatovláska	Divadlo Polárka		3+	divadlo / theatre	100 Kč
18.00—19.50	Radnice	Krvavá Henrieta aneb jedno jaro v Paříži	Divadlo Stodola		6+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
18.00—19.00	Open Air stan	Jakub Marx	Jakub Marx			hudba / music	dobrovolné / voluntary admission
18.00—19.00	Malé náměstí	Bajka	V.O.S.A. Theatre		rodinné / family friendly	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
18.30—19.10	Divadlo Drak	Kitchen Table - Rutka	Lektorské oddělení Divadla Drak		věkově neomezeno / no age limit	doprovodný program / accompanying program	zdarma / free admission
19.00—20.30	Šimkovy sady	K Prameni	Jakub Gottwald a kolektiv		12+	divadlo / theatre	100 / 200 Kč
19.00—20.15	Hlavní scéna Klipcerova divadla	Die Verwandlung (Proměna)	Straastheater Kassel		15+	divadlo / theatre	350 / 370 / 390 Kč
19.00—20.00	Šapitě Žižka	Švédované filmy	Umělecká skupina UMSKUP		6+	divadlo / theatre	100 Kč
20.00—23.56	Šapitě před Divadlem Drak	Dračí večírek na přivítanou	Divadlo Drak, KUNG-FUCIUS		věkově neomezeno / no age limit	hudba / music	zdarma / free admission
20.00—21.30	Divadelní šapitě	Život on Air - Živé nahrávání podcastu Život on Air v režii divadelního souboru Ufftenživot	Ufftenživot			divadlo / theatre	120 Kč
20.25—21.55	Letní scéna Klipcerova divadla	Mastix	Mastix			hudba / music	zdarma / free admission
20.30—21.30	Šapitě Žižka	Stand-up show	Underground Comedy			divadlo / theatre	100 Kč
21.00—21.20	Jižní terasy	Školní výlet	Václav Bartoš		věkově neomezeno / no age limit	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
21.30—22.10	Hudební šapitě	White Fruit Honey	White Fruit Honey			hudba / music	dobrovolné / voluntary admission
22.00—23.00	Studio Beseda	Kůrovec	Nous Kolektiv		12+	divadlo / theatre	190 Kč
22.00—02.00	Šapitě Žižka	Volná zábava	Umělecká skupina UMSKUP			hudba / music	zdarma / free admission
22.15—23.10	Městská hudební síň	Dvě čáry	Jednou z.s.		15+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
22.15—23.30	Radnice	Fernando Krapp mi napsal dopis	TRARIUS		15+	divadlo / theatre	dobrovolné / voluntary admission
22.30—23.30	Hudební šapitě	The Atavists	The Atavists			hudba / music	dobrovolné / voluntary admission
00.00—01.30	Hudební šapitě	XD DNB	XD DNB			hudba / music	dobrovolné / voluntary admission

FESTIVALREGIONY.CZ

23/6—30/6/2023

#28

Facebook
Regiony Mezinárodní divadelní festival Hradec KrálovéInstagram
@festivalregionyYoutube
Regiony Mezinárodní divadelní festival